

DE HOLLANDSCHE MOLEN
VEREENIGING TOT BEHOUD VAN MOLENS
IN NEDERLAND

NIEUW ADRES
m.i.v. 1 jan. 1978
Pr. Hendrikkade 108
1011 AK AMSTERDAM

AMSTERDAM-2, 10 november 1977.
REGULIERSGRACHT 9 - TEL. 020-238703 - GIRO 113590
BANK: ALGEMENE BANK NEDERLAND N.V. MUNTPLEIN
dh/Ste.

Aan het College van Gedeputeerde Staten
der Provincie Groningen,

GRONINGEN.

COOP. NR.	AFD.
29075	1
ING. 11 NOV 1977	
KLASS. NR.	LIJL
- 1352222	1

Betreft: molen "De Zwaluw" te Zuurdijk, gemeente Leens.

Mijne Heren,

Met betrekking tot de restauratie van de korenmolen "De Zwaluw" te Zuurdijk gemeente Leens, werden wij dezer dagen benaderd door enige leden van de Groninger Molencommissie met het verzoek of genoemde molen uitgerust zou kunnen worden met het jalouzie-zelfzwichtingssysteem, zoals bij dit maalwerk- tuig oorspronkelijk het geval was.

Ten tijde dat de restauratie van de molen werd overwogen heerste de ge- dachte, dat dit maalwerk- tuig vrijwel geheel als monument zou dienen en misschien in een bepaald geval eens zou draaien. Vandaar dat het aan- vankelijk in de bedoeling lag het oud-Hollands wieksysteem toe te passen.

De ontwikkelingen van de laatste jaren tonen echter aan, dat met name door inschakeling van het Gilde van Vrijwillige Molenaars, talrijke molens weer in bedrijf komen, die tevoren gedoemd waren zgn. dode molens te zijn. Dit in bedrijf stellen gebeurt dan weliswaar enkel op de zaterdagen en overige vrije dagen - de meeste vrijwillige molenaars kunnen niet meer tijd hiervoor vrijmaken - niettemin kan van een frequent draaien van deze molens worden gesproken.

Op 10 oktober jl. heeft ons bestuur tijdens een bespreking bij de Rijksdienst voor de Monumentenzorg principieel de vraag aan de orde gesteld of be- vorderd moest worden, dat de molen weer van jalouzie-zwichting wordt voor- zien. Nadat de vraag of dit historisch juist zou zijn positief kon worden beantwoord, luidt thans ook het besluit van genoemde rijksdienst het wiek- systeem, dat karakteristiek voor de Groninger molens kan worden genoemd, weer van toepassing te verklaren.

Wij vertrouwen erop, dat uwerzijds deze gedachte wordt gerespecteerd en wij zullen het op prijs stellen indien in de meerkosten, die volgens bijgaande begroting, d.d. 10 oktober 1977, van molenmaker A. Doornbosch & Zoons te Adorp (Gr.) f 17.190,-- (excl. BTW) bedragen, op financiële medewerking kan worden gerekend.

Met belangstelling zien wij uw bericht tegemoet.

Met de meeste hoogachting,

Mr G. van der Flier,
voorzitter.

Dr ir R. van de Waal,
secretaris.

Bijlage.

„DE HOLLANDSCHE MOLEN“
VEREENIGING TOT BEHOUD VAN MOLENS
IN NEDERLAND

AMSTERDAM-2, 16 november 1977.
REGULIERSGRACHT 9 - TEL. 020-23 87 03 - GIRO 113590
BANK: ALGEMENE BANK NEDERLAND N.V. MUNTPLEIN
dK/Ste.

Aan het Bestuur van de Vereniging
Vrienden van de Groninger Molens,
Secretaris: de heer T. de Jong,
Hoendiep 206,
HOOGKERK.

Betreft: molen "De Zwaluw" te Zuurdijk, gemeente Leens.

Geacht Bestuur,

Hiermede bevestigen wij de ontvangst van uw brief van 15 oktober 1977, inzake het toe te passen wieksysteem op onze molen "De Zwaluw" te Zuurdijk.

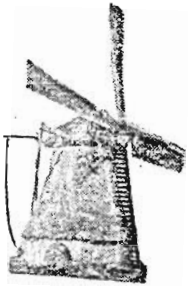
Aanvankelijk waren wij, met de Rijksdienst voor de Monumentenzorg, van gevoelen, dat deze molen vrijwel uitsluitend als monument was te beschouwen en er praktisch nooit mee gewerkt zou worden. Het gevolg zou dan zijn, dat het weer aanbrengen van een jalouzie-zwichtingssysteem, door zijn kwetsbaarheid en niet in gebruik zijn, hoge onderhoudskosten zou vragen. Nu de laatste tijd duidelijk een kentering is opgetreden door de ambitie van vrijwillige molenaars, waardoor in goede staat gebrachte molens tot draaien en zelfs tot werken komen, heeft ons bestuur gemeend aan uw verzoek gevolg te moeten geven en de oorspronkelijke zelfzwichting weer aan te brengen. Dit besluit is genomen in overleg met voornoemde rijksdienst en de Provinciale Groninger Molencommissie.

Molenaar A. Doornbosch uit Adorp heeft inmiddels opdracht gekregen de restauratie in die zin verder uit te voeren, terwijl voorts subsidieverzoeken in de extra kosten door ons zijn verzonden.

Met de meeste hoogachting,

Mr G. van der Flier, voorzitter.

Dr ir R. van de Waal, secretaris.

PROVINCIALE GRONINGER MOLENCOMMISSIE

Postbus 630

TELEFOON 050 - 164808

AAN:

Het College van Burgemeester
en Wethouders der gemeente
Leens, gemeentehuis te Wehe.-

Groningen, 30 jan. 1978.

Geacht College,

Daar het mij bekend is dat het onderwerp Zelfzwichting momenteel in uw gemeenteraad aan de orde is, veroorloof ik me een paar opmerkingen.

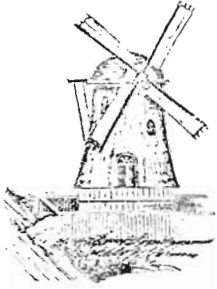
1. Het systeem zelfzwichting aan molenroeden heeft vooral in de provincie Groningen een geweldige opgang gemaakt, zodanig dat het bijna als een streekeigen kenmerk kan worden genoemd. Over de invoering en de geschiedenis van dit systeem is onder meer geschreven in DE ZELFZWICHTER, een mededelingenblad van de Vereniging van Vrienden van de Groninger Molens. Een kopie gaat hierbij.
2. Eens maakte de zelfzwichting het mogelijk de strijd tegen mechanische werktuigen, die de wind niet nodig hadden, zo lang mogelijk vol te houden. Nu is er een toenemend aantal Groninger molenliefhebbers, die het systeem waarderen als een te behouden stuk waardevol vernuft. Artikel 2 van de statuten van genoemde vereniging luidt:
De bevordering van het behoud en in werking houden van de in de provincie Groningen aanwezige molens, een en ander in de meest uitgebreide zin genomen, en al hetgeen daarmee in de ruimste zin verband houdt of daaraan bevorderlijk kan zijn; bovendien het streekeigen karakter, zoals de zelfzwichting op de molens, te behouden.
3. Door Hollandse invloed (vooral door het opnemen van het opruimen van de zelfzwichting in de begrotingen) verdween het systeem te veel. Door het toegenomen regionale bewustzijn (ook bij het provinciaal bestuur!) op dit punt is het nu zover, dat de rijksdiens niet meer tegen de haren instrijkt. De bedoelde aanvulling op de begroting van de restauratie van De Zwaluw te Zuurdijk kreeg dan ook de medewerking van het rijk. De provincie zal hierin zeker meegaan, ook dank zij de verfijningsregeling voor monumenten is dit voor de gemeente financieel niet moeilijk.
4. Het aanwezig zijn van de zelfzwichting animeert het laten draaien van de molen. Naar mij bekend is zal - in afwachting van een gediplomeerde vrijwillige molenaar - ook de Zwaluw op gezette tijden draaien. Zelfzwichting kan bij storm aan de achterkant van de molen dichtslaan; hier is echter opdracht gegeven een stormhaak te monteren om het dichtklappen van de kleppen te voorkomen. Verder valt niet te bedenken waarom een in behoorlijke staat verkerende zelfzwichting gevaarlijk zou kunnen zijn.

Hoogachtend,

B. Jongsma

(B. Jongsma, secr.)

81
Bh

PROVINCIALE GRONINGER MOLENCOMMISSIE

1044 M 66.

POSTBUS 630

TELEFOON 050-124141

ONDERWERP :

behoud Zelfzwichting
aan de molen te Zuurdijk

AAN:

het College van
Gedeputeerde Staten
der provincie Groningen.

GRONINGEN, 8 maart 1978.

Ten antwoord op uw kantbrief d.d. 17 november 1977, nr. 29.875,
1-ste afdeling, delen wij u het volgende mede.

In haar brief d.d. 10 november 1977 deelt de vereniging De Hollandsche
Molen mee om welke redenen zij bij de restauratie van haar windkoren-
molen De Zwaluw te Zuurdijk alsnog het zelfzwichtingssysteem aan deze
molen zal handhaven, zulks in tegestelling tot het oorspronkelijke plan.

Wij stemmen met de inhoud van deze brief in en geven u in overweging
mettertijd ook dit onderdeel van de restauratie subsidiabel te stel-
len.-

Namens de Provinciale
Groninger Molencommissie:

(voorzitter)

W. J. J. J. J.

(secretaris)

GEMEENTE

LEENS

82

Telefoon 05957 - 1200 / 1855
Giro ontvanger 891340
Giro secretarie 819311
Bank: Amro-bank Leens
nr. 47.63.25.226

AAN

Prov. Groninger Molencommissie,
Postbus 630,
9700 AP GRONINGEN.

Onderwerp zelfzwiching molen
"de zwaluw" te Zuurdijk

Ons kenmerk
Nr.
Bijl.:

9964 ZG WEHE-DEN HOORN,
Posbus 1

Datum 17 maart 1978.
Verz.

Hierbij delen wij u mede dat de raad der gemeente Leens in zijn vergadering van 21 feberuari j.l. heeft besloten een extra krediet beschikbaar te stellen voor het aanbrengen van het zgn. zelfzwichingssysteem aan de molen te Zuurdijk.

Wij hopen u hiermede naar genoeg te hebben geïnformeerd.

Burgemeester en wethouders van Leens,

De sekretaris,

De burgemeester,

(H.J. Havinga)

(W.H. Ausma)

Coll.

Typ.: wgw/nk

25/4
B
M 66
83

Prins Hendrikkade 108
1011 AK Amsterdam
Tel. 020 - 23 87 03

Giro: 113590
Bank: A.B.N.
Amsterdam
rek.nr.: 54.95.31.556

DE HOLLANDSCHE MOLEN

Vereeniging tot behoud van
molens in Nederland

AAN:

Uw brief:

Uw kenmerk:

Ons kenmerk:

Onderwerp:

Oplevering "De Zwaluw"
te Zuurdijk.

De heer J.A. Heijdra, RvdM, Postbus 1001, Zeist
✓ Provinciale Groninger Molencommissie, Postbus 630, Groningen
Directeur Gemeentewerken Leens, Postbus 1, Wehe-Den Hoorn
De heer T. de Jong, voorzitter Vrienden van de Groninger Molens,
Fa. A. Doornbosch en Zoon B.V. Spoorlaan 12, Adorp (Hoogkerk.
Fa. H.D. Boer, J. Boerweg 3, Rottum (Gr.)

Amsterdam, 19 april 1978.

Mijne heren,

Overeenkomstig de afspraak is de 1e oplevering van de restauratie aan de koren- en pel-
molen te Zuurdijk, gemeente Leens, thans vastgesteld op woensdagochtend 26 april a.s.
om 11.30 uur bij de molen.

Wij vertrouwen op uw aanwezigheid, temeer daar ook nog even overleg moet volgen inzake
enig herstel van beschadigingen aan de schuur van Rozema, onder de stelling van de
molen.

Met de meeste hoogachting,
"De Hollandsche Molen"

A.J. de Koning,
technisch adviseur.

PROVINCIAAL BESTUUR VAN GRONINGEN

84

Nr. 7454/42, 1e afdeling.

Aan de Vereniging "De Hollandsche Molen",
Prins Hendrikkade 108,
1011 AK Amsterdam.

BIJLAGEN:

ANTWOORD OP brief van 10 november 1977.

ONDERWERP: restauratie korenmolen "De Zwaluw"
te Zuurdijk.

GRONINGEN, 24 april 1978.
Postbus 610.

verzonden: 10 MEI 1978

In antwoord op uw hiernaast vermelde brief betreffende de restauratie van de korenmolen "De Zwaluw" te Zuurdijk delen wij u mede, dat het plan om de molen weer van jalouzie-zwichting te voorzien onze instemming heeft.

Zodra wij een afschrift hebben ontvangen van de beschikking van het rijk, waarbij de hiermede gemoeide kosten (f 17.190,-- excl. btw) zijn goedgekeurd zullen wij nader op deze aangelegenheid terugkomen.

Voor eensluidend afschrift:
De griffier der staten van Groningen.

Gedeputeerde staten der
provincie Groningen:

get. E.H. Toxopeus , voorzitter.

get. J.H. Peeman , griffier.

